

Co-funded by
the European Union

CREASSE

MANUAL PRAKTIK "PËR ORGANIZIMIN E AKTIVITETEVE NË SIPËRMARRJEN KOLEKTIVE": ROLI I LEHTËSUESIT SOCIAL

HYRJJE

TABELA E PËRMBAJTJES

Hyrje

• Mbi Projektin CREASSE	1
• Qëllim dhe Fusha e Veprimit e Manualit /Udhëzuesi	3
• Për kë është ky Manual/Udhëzues	4
• Si të përdorni këtë Manual/Udhëzues	5
• Si lidhet ky Udhëzues/Manual dhe Paketën e Mjeteve të përgatitur nga CREASSE	5

Roli i Lehtësuesit Social

• Përmbledhje e Shkurtër	9
• Objektivat e Modulit	10
• Listë Kontrolli/Checklist	11
• Përmbajtja Mësimore	12
• Shembuj	16
• Listë Finale Kontrolli / Checklist	20
• Ushtrime për Reflektim	20
• Burime Shtesë për Lexime të Mëtejshme	27

HYRJE

Mbi Projektin CREASSE

Projekti **CREASSE “Krijimi i Mjedisve Mundësuese për Sipërmarrjen Kolektive dhe Sociale”** është një iniciativë evropiane në kuadër të programit Erasmus+ që synon forcimin e kapaciteteve të edukatorëve të të rriturve, lehtësuesve socialë dhe aktorëve bazë për të promovuar dhe mbështetur sipërmarrjen kolektive, veçanërisht brenda Ekonomisë Sociale dhe Solidaritetit (SSE). Përmes bashkëpunimit transnacional dhe praktikave të rrënjosura në nivel lokal, projekti synon të fuqizojë komunitetet vulnerabël, veçanërisht të rriturit e marginalizuar, për t'u angazhuar në forma të qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse të pjesëmarrjes ekonomike përmes promovimit të Sipërmarrjes Kolektive dhe Sociale (CSE).

CREASSE adreson sfida urgjente si përjashtimi social, papunësia dhe mungesa e angazhimit të komunitetit duke ndërtuar kapacitetet e edukatorëve të të rriturve dhe lehtësuesve socialë për të udhëhequr iniciativat ekonomike të bazuara në komunitet. Projekti bashkon një konsorcium të larmishëm nga Qiproja, Spanja, Italia, Hungaria dhe Shqipëria për të hartuar, testuar dhe përhapur mjete edukative që pasqyrojnë vlerat dhe parimet e Ekonomisë Sociale dhe Solidaritetit (SSE).

Vizioni gjithëpërfshirës i CREASSE është të krijojë mjedise të favorshme ku nxënësit e rritur mund të eksplorojnë mundësi të reja për zhvillim personal, lidership në komunitet dhe iniciativë sipërmarrëse, ndërkohë që kontribuojnë në mënyrë domethënëse në kontekstet e tyre lokale. Ai promovon një qasje nga poshtë-lart, pjesëmarrëse dhe të bazuar në fuqizim, në përputhje me Objektivat e Zhvillimit të Qëndrueshëm (SDG) të Kombeve të Bashkuara.

Në praktikë, CREASSE zhvillon rezultate kryesore duke përfshirë:

- Një Kornizë Kompetencash për Sipërmarrësit e SSE-së (hartimi i aftësive thelbësore për sukses në sipërmarrjen kolektive),
- Një Kuti Mjetesh për Fasilitatorin me mjete dhe ushtrime trajnimi joformal,
- Dhe ky Manual, i cili shërben si një udhëzues praktik për lehtësuesit për të zbatuar këto mjete dhe kompetenca në mjediset e komunitetit të jetës reale.

CREASSE synon në fund të fundit të forcojë ekosistemin e arsimit për të rritur dhe sipërmarrjes gjithëpërfshirëse në të gjithë Evropën, duke nxitur inovacionin, barazinë dhe ndikimin social përmes praktikave kolektive ekonomike.

Qëllimi dhe Fusha e Veprimit e Manualit/Udhëzuesit

Ky **Manual, "Udhëzues për Sipërmarrjen Kolektive: Roli i Lehtësuesit Social"**, është një mjet pedagogjik ashtu edhe një udhëzues praktik referimi, që synon të mbështesë lehtësuesit socialë, edukatorët dhe mentorët e komunitetit në punën e tyre me individë dhe grupe që dëshirojnë të eksplorojnë ose të nisin iniciativa në Ekonominë Sociale dhe Solidare(SSE).

Qëllimi kryesor i Manualit është të ofrojë udhëzime të strukturuar, por të adaptueshme, të të nxënit që mbështet zhvillimin e kompetencave kryesore për nxitjen e sipërmarrjes kolektive. Ai bazohet në qasje pjesëmarrëse, gjithëpërfshirëse dhe të ndjeshme ndaj kontekstit, të cilat njohin diversitetin e përvojave të nxënësve dhe rëndësinë e zgjidhjeve të drejtuara nga komuniteti.

Manuali bashkon module që mbulojnë tema të tilla si lehtësimi i ekipit, lidhshipi, menaxhimi i kohës, strukturat ligjore në SSE, analiza ekonomike dhe kompetencat sipërmarrëse, të gjitha të bazuara në mjete praktike, studime rastesh dhe aktivitete interaktive të të nxënit.

Konkretisht, ky Manual:

- Prezanton rolin e lehtësuesit social si katalizator i fuqizimit të komunitetit, sipërmarrjes dhe bashkëpunimit.
- Ofron përmbajtje modulare që mund të ofrohet në mënyrë të pavarur ose si një kurrikulë e plotë.

- Pajis edukatorët me mjete të gatshme për përdorim, studime rastesh dhe aktivitete për të mbështetur të nxënit.
- Përputhet me fushat e kompetencës të identifikuara në Kutinë e Mjeteve CREASSE (Produkti A2.3), duke lehtësuar vazhdimësinë midis kornizës konceptuale dhe zbatimit praktik.
- Promovon një kuptim të modeleve të sipërmarrjes së qëndrueshme dhe gjithëpërfshirëse, të cilat janë të orientuara drejt komunitetit dhe të nxitura nga vlerat.
- Inkurajon përvetësimin e reflektimit kritik, të menduarit etik dhe dizajnit të orientuar drejt ndikimit në të nxënit e bazuar në projekte.

Për kë është ky Manual

Ky Manual është hartuar kryesisht për:

- Edukatorët dhe trajnerët e të rriturve që punojnë në fushën e përfshirjes sociale dhe sipërmarrjes.
- Lehtësuesit socialë që kërkojnë të promovojnë aktivitetet ekonomike pjesëmarrëse në komunitetet e marginalizuara.
- Praktikuesit dhe OJQ-të që mbështesin sipërmarrjen bazë ose kolektive.
- Aktorët e politikave, mentorët dhe organizatorët e komunitetit në Ekonominë Sociale dhe Solidaritare (SSE).

Si ta Përdorni këtë Manual

Manuali është i strukturuar në module tematike që mund të ofrohen si sesione më vete ose si pjesë e një programi gjithëpërfshirës për ndërtimin e kapaciteteve.

Çdo modul përfshin:

- Objektivat dhe rezultatet e të nxënit.
- Lista kontrolli për lehtësuesit.
- Përmbajtje interaktive dhe strategji të të nxënit bashkëpunues.
- Studime rastesh dhe praktikat më të mira nga e gjithë Evropa.
- Ushtrime reflektimi dhe vetëvlerësim.
- Lexime të mëtejshme dhe burime me qasje të hapur.

Lehtësuesit inkurajohen t'ë përshtasin materialet sipas realiteteve lokale dhe audiencës së synuar. Shumë module përfshijnë fletëpalosje, formate PowerPoint ose mjete që mund të përdoren drejtpërdrejt në trajnime ose në mjedise mentorimi.

Si lidhet ky Manual me Paketën e Mjeteve të CREASSE

Ky Manual është hartuar për të funksionuar në plotësim me Pakon e Mjeteve CREASSE (Produkti A2.3), duke u mundësuar lehtësuesve dhe edukatorëve të zhvillojnë dhe ofrojnë në mënyrë efektive trajnime mbi Sipërmarrjen Kolektive dhe Sociale (SIK).

Ndërsa Pakon e Mjeteve CREASSE prezanton fushat kryesore të kompetencave me ushtrime përkatëse, Manuali CREASSE i përkthen këto kompetenca në module lehtësuese të aplikuara, rrjedha të strukturuar trajnimi dhe udhëzime praktike për zbatimin në botën reale.

Çdo modul i Manualit mbështetet dhe thellon kompetencat e prezantuara në Kutinë e Mjeteve:

FUSHA E KOMPETENCAVE E PAKETËS SË MJETEVE	LIDHJA ME MODULET E MANUALIT
Kompetencat Personale (p.sh., vetëdija, empatia, përshtatshmëria).	Roli i Lehtësuesit Social (thekson vetëdijen, dëgjimin aktiv dhe empatinë në lehtësim). Udhëzues për Zhvillimin e Punëtorive Tematike (ndihmon lehtësuesit të krijojnë hapësira mësimore gjithëpërfshirëse dhe të sigurta). Lidershipi dhe Kujdesi për Vetën / Menaxhimi i Kohës (mbështet efektivitetin personal, qëndrueshmërinë emocionale dhe kufijtë profesionalë). Menaxhimi i Dinamikave të Grupit dhe Zgjidhja e Konfliktëve (përqendrohet në menaxhimin e marrëdhënieve dhe inteligjencën emocionale).

Kompetencat Sipërmarrëse (p.sh., marrja e iniciativës, planifikimi, mobilizimi i burimeve, vizioni).	Kompetenca të Lidhura me Sipërmarrjen Kolektive (eksploron drejtpërdrejt mentalitetin dhe veprimin sipërmarrës). Udhëzues për Kryerjen e Eventeve të Prezantimit (zbaton aftësitë e komunikimit dhe bindjes për prezantimin në botën reale). Dizajni i Modelit të Biznesit (udhëzon pjesëmarrësit në strukturimin e ideve të zbatueshme dhe të qëndrueshme). Analiza Ekonomike dhe Qasja në Financim (rrit njohuritë financiare, buxhetimin dhe strategjitë e financimit). Marketingu (mbështet zhvillimin e strategjive të promovimit dhe dukshmërisë).
Kompetencat e Gjelbërta (p.sh., Mendimi i orientuar drejt së ardhmes, Vlerësimi i qëndrueshmërisë, Të menduarit sistematik).	Udhëzues për Zhvillimin e Punëtorive Tematike (përfshin përmbajtje se si SSE kontribuon në OZH-të). Krijimi i një Komuniteti Ndërmarrës Gjithëpërfshirës (inkurajon projekte të përafruara me qëndrueshmërinë mjedisore dhe sociale). Dizajni i Modelit të Biznesit (promovon sipërmarrjen e drejtuar nga vlera e bazuar në etikë dhe ndikim).

Mjete Inovative për Sipërmarrjen Sociale (p.sh., gjenerimi i ideve, Lean Canvas, treguesit e impaktit social).	Dizajni i Modelit të Biznesit (aplikon Canvas për zhvillimin e strukturuar të projektit). Udhëzues për Kryerjen e Eventeve të Prezantimit (trajnon nxënësit në prezantimin efektiv të ideve inovative). Mentorimi dhe Trajnimi (ndihmon në përkthimin e mjeteve në rritje të personalizuar dhe zhvillim të sipërmarrjes). Ndjekje / Vlerësim / Raportim (prezanton proceset themelore të ndjekjes së ndikimit social dhe të të nxënit).
---	---

Ky harmonizim siguron që lehtësuesit që përdorin si Kutinë e Mjeteve ashtu edhe Manualin të mund të ofrojnë një përvojë të të nxënit holistike, të strukturuar dhe me ndikim, duke kaluar nga ndërtimi i kompetencave në lehtësimin praktik dhe angazhimin e komunitetit.

ROLI I LEHTËSUESIT SOCIAL

Përmbledhje e Shkurtër

Në fushën e Sipërmarrjes Sociale dhe Kolektive (SI), Lehtësuesi Social (LE) luan një rol qendror. Lehtësuesi Social nuk është një trajner tradicional, por një lidhës, motivues dhe mundësues. Ky person është përgjegjës për mbështetjen e nxënësve të ndryshëm përmes qasjeve të arsimit joformal, duke nxitur bashkëpunimin midis bashkëmoshatarëve dhe duke lehtësuar zhvillimin e kompetencave sipërmarrëse dhe sociale.

Lehtësuesit socialë krijojnë hapësira të sigurta dhe gjithëpërfshirëse mësimi ku nxënësit e rritur, shpesh nga prejardhje të nën-përfaqësuar ose vulnerabël, mund të ndërtojnë vetëbesim, aftësi dhe një ndjenjë përkatësie. Ata luajnë një rol transformues, duke lundruar në dinamika komplekse të grupit, duke nxitur dialogun dhe besimin, si dhe duke mbështetur zgjidhjen kolektive të problemeve.

Ndryshe nga rolet tradicionale arsimore që mund të theksojnë ofrimin e përmbajtjes, Lehtësuesi Social është i përqendruar në procesin e të nxënit. Roli i tyre është të ushqejnë kuriozitetin, të inkurajojnë bashkëpunimin mbi konkurrencën dhe të stimulojnë reflektimin po aq sa edhe prodhimin.

Ata gjithashtu veprojnë si një pasqyrë, duke i ftuar pjesëmarrësit të eksplorojnë vlerat e tyre, të ndërtojnë besim ndërpersonal dhe të bashkë-krijojnë zgjidhje që pasqyrojnë diversitetin dhe pikat e forta të komunitetit të tyre.

Një Lehtësues Social duhet të balancojë empatinë dhe strukturën, duke siguruar që pjesëmarrësit të ndihen të fuqizuar dhe të dukshëm, ndërkohë që e udhëzon grupin drejt rezultateve kuptimplote. Ky rol kërkon fleksibilitet, ndjeshmëri kulturore, aftësi për zgjidhjen e konflikteve dhe një besim të fortë në arsimin pjesëmarrës dhe gjithëpërfshirës.

Ky modul paraqet kompetencat kryesore, përgjegjësitë dhe mjetet praktike që u nevojiten lehtësuesve për të mbështetur mjedise të tilla mësimore.

Objektivat e Modulit

Në fund të këtij moduli, lehtësuesit socialë do të jenë në gjendje të:

- Kuptojnë rolin e Lehtësuesit Social brenda kornizës CREASSE.
- Identifikojnë dhe zbatojnë aftësitë thelbësore të lehtësimit, të tilla si empatia, dëgjimi aktiv, fleksibiliteti dhe reagimet konstruktive.
- Projektojnë dhe moderojnë hapësira mësimore gjithëpërfshirëse dhe fuqizuese për nxënësit e rritur.
- Menaxhojnë dinamikën e grupit, duke përfshirë komunikimin ndërkulturor dhe ndërmjetësimin e konflikteve.
- Promovojnë leadershipin e përbashkët, bashkëpërgjegjësinë dhe të nxënit pjesëmarrës.

- Udhëhqein dialogun bashkëpunues dhe proceset e vendimmarrjes brenda grupit.
- Të reflektojnë mbi stilin e tyre të moderimit dhe fushat për rritje profesionale .

Checklist /Listë Kontrolli

Lista e mëposhtme e kontrollit përshkruan njohuritë, aftësitë dhe praktikat kryesore që lehtësuesit duhet të shqyrtojnë dhe zhvillojnë para se të japin modulin:

- ☐ Kuptoni parimet e Ekonomisë Sociale dhe Solidaritare dhe se si ato ndikojnë në të nxënit gjithëpërfshirës.
- ☐ Di si ta dallosh lehtësimin nga mësimdhënia dhe këshillimi.
- ☐ Të jesh në gjendje të krijosh një hapësirë të sigurt dhe gjithëpërfshirëse, duke përfshirë vendosjen e rregullave bazë dhe zhvillimin e përbashkët të marrëveshjeve në grup.
- ☐ Zotëroni teknikat e dëgjimit aktiv, empatisë dhe ndjeshmërisë kulturore.
- ☐ Ndhuni rehat duke përdorur rrëfimin e historive, metaforat dhe gjuhën e trupit për të mbështetur lidhjen në grup.
- ☐ Zbatoni teknikat e Komunikimit Jo të Dhunshëm (KKD): Vëzhgim – Ndjenjë – Nevojë – Kërkesë.
- ☐ Lehtësoni zgjidhjen e konfliktit dhe qetësimin emocional duke përdorur gjuhë dhe qëndrim neutral të trupit.

-
- ☐ Hartoni dhe menaxhoni mjedise mësimore pjesëmarrëse që inkurajojnë bashkëpërgjegjësinë.
 - ☐ Zbatoni ndërrimin e roleve dhe mjete leadershiipi nga kolegët për pronësi të përbashkët.
 - ☐ Përshtatni mjetet dhe rrjedhën e sesionit sipas nevojave të stileve të ndryshme të të nxëniet dhe prejardhjeve kulturore.
 - ☐ Inkurajoni reflektimin kritik përmes mbajtjes në ditar, diskutimit dhe praktikave të vetëdijesimit.
 - ☐ Mbani një regjistër të lehtësuesit reflektues dhe kërkoni reagime nga kolegët për zhvillim të vazhdueshëm.
 - ☐ Jini të vetëdijshëm për dinamikën e pushtetit dhe si të promovoni barazinë dhe zërin për të gjithë pjesëmarrësit.

Përmbajta Mësimore

Lehtësuesi Social vepron me empati, neutralitet dhe përshtatshmëri. Qëllimi i tyre nuk është të mësojnë, por **t'u mundësojnë pjesëmarrësve të mësojnë nga njëri-tjetri** në një hapësirë të ndërtuar mbi besimin, respektin dhe vlerat e përbashkëta.

➔ Aftësitë dhe fushat kryesore të njohurive përfshijnë:

Aftësitë dhe Përgjegjësitë Thelbësore të një Lehtësuesi Social.

Në qendër të moderimit qëndron një grup aftësish specifike që përfshin dëgjimin aktiv, inteligjencën emocionale, ndjeshmërinë kulturore dhe aftësinë për të menaxhuar energjinë dhe ritmin e grupit.

Kjo temë përqendrohet në aftësitë e buta dhe të forta që u nevojiten moderatorëve për të lundruar në hapësira të ndryshme të të nxënit, për të mbështetur kohezionin e grupit dhe për të fuqizuar pjesëmarrësit pa dominuar procesin.

Do të eksplori:

- Vendosja e tonit: Si të hapet dhe mbyllet një seancë në mënyrë kuptimplote.
- Të dëgjuarit përtej fjalëve: Sinjale joverbale dhe dinamika emocionale.
- Përgjegjësitë etike të ndarjes së pushtetit, konfidencialitetit dhe përfaqësimit.

Krijimi i një Komuniteti Ndërmarrës Gjithëpërfshirës.

Roli i një Lehtësuesi Social është të formësojë qëllimisht një mjedis mësimor ku të gjithë individët, pavarësisht nga prejardhja, aftësia apo identiteti, të ndihen të sigurt, të respektuar dhe të frymëzuar për të kontribuar.

Kjo temë trajton:

- Strategji për të kapërcyer pengesat ndaj pjesëmarrjes.
- Projektimi i hapësirave të sigurta fizike dhe emocionale.
- Përdorimi i gjuhës dhe praktikave gjithëpërfshirëse (p.sh., përemrat, qasjet e bazuara në trauma).
- Bashkëkrijimi i marrëveshjeve në grup ose "kartave të komunitetit" që pasqyrojnë vlerat e përbashkëta.

Nxitja e bashkëpunimit dhe lidërshit të përbashkët.

Sipërmarrja e vërtetë kolektive bazohet në bashkëpërgjegjësi. Kjo temë eksploron se si Lehtësuesit Socialë mund të modelojnë dhe inkurajojnë dinamikën e përbashkët të lidërshit brenda grupit duke alternuar përgjegjësitë, duke mundësuar të mësuarit nga bashkëmoshatarët dhe duke vlerësuar stile të ndryshme të lidërshit.

Elementet e mbuluara përfshijnë:

- Teknika për ndërtimin e besimit dhe bashkëpunimit.
- Mjete si "rolet me rotacion", vendimmarrja e përbashkët dhe ndërtimi i konsensusit.
- Inkurajimi i pronësisë së procesit përmes bashkë-lehtësimit.
- Njohja dhe reagimi ndaj çekuilibrave të pushtetit brenda grupit.

Menaxhimi i Dinamikës së Grupit dhe Zgjidhja e Konflikteve.

Puna me nxënës të rritur të larmishëm shpesh sjell një përzierje të pasur perspektivash, por edhe keqkuptime, tensione dhe konflikte. Lehtësuesit socialë duhet të jenë në gjendje të identifikojnë shenjat e hershme të konfliktit, të ulin tensionin dhe të transformojnë mosmarrëveshjen në dialog konstruktiv.

Do të mësoni:

- Si të vendosen rregulla grupi që nxisin komunikimin me respekt.
- Modele të zgjidhjes së konflikteve, siç është qasja e "komunikimit jo të dhunshëm".
- Teknika për mbajtjen e hapësirës në mënyrë neutrale dhe çaktivizimin e sjelljeve dominuese.
- Strategji për inkurajimin e zërave të marginalizuar dhe parandalimin e përjashtimit.

Shembuj

Udhëzime hap pas hapi për lehtësuesit

Ky seksion ofron një plan praktik dhe të adaptueshëm për lehtësimin. Ai përshkruan një format sesi që mbështet zhvillimin e kompetencave të përputhura me vlerat e sipërmarrjes gjithëpërfshirëse dhe kolektive. Çdo hap promovon të nxënit aktiv, reflektimin dhe ndërveprimin në grup. Struktura mund të zbatohet në një seminar të plotë ose të përdoret si kornizë në sesione të shumta.

Hapi 1: Vendosni tonin – Krijoni një hapësirë mikpritëse dhe të sigurt.

- Filloni sesionin me një mirëseardhje të ngrohtë dhe një përmbledhje të shkurtër të objektivave të sesionit. Përdorni gjuhë dhe qëndrim trupi gjithëpërfshirës për të ndërtuar një ndjenjë besimi.
- Aktiviteti: Thyerja e Akullit në Rrethin e Historive - Ftojini pjesëmarrësit të ndajnë një histori të shkurtër personale (p.sh., "një herë që u ndjeva pjesë e një ekipi" ose "një herë që u ndjeva e përjashtuar").
- Kjo krijon lidhje emocionale dhe empati midis anëtarëve të grupit.
- Theksoni rregullat bazë: dëgjim aktiv, pa ndërprerje, pjesëmarrje vullnetare dhe konfidencialitet.

Hapi 2: Prezantoni Rolin e Lehtësuesit Social.

- Përdorni një prezantim të shkurtër ose një tabelë shfletuese për të përshkruar përgjegjësitë dhe kompetencat kryesore të një Lehtësuesi Social.
- Theksoni shembuj të botës reale të lehtësimit (p.sh., nga qendrat komunitare, OJQ-të, ndërmarrjet sociale).
- Pyetini pjesëmarrësit: "Çfarë e bën dikë një lehtësues të mirë?" dhe shënojin përgjigjet e tyre në mënyrë të dukshme.

Hapi 3: Bashkë-krijoni një Marrëveshje Komunitare.

- Lehtësoni një ushtrim bashkëpunues për të përcaktuar vlerat dhe normat e sjelljes së përbashkëta të grupit.
- Metoda: Përdorni letra post-it ose një tabelë bashkëpunuese online për të mbledhur mendimet e pjesëmarrësve mbi atë që nënkuptojnë respekti, siguria dhe përfshirja në këtë hapësirë mësimore.
- Konsolidoni këto në një kartë komuniteti që mbetet e dukshme gjatë gjithë trajnimit.

Hapi 4: Lojë me role e bazuar në skenarë – Lehtësimi në veprim.

- Ofroni grupeve të vogla sfida realiste të lehtësimit (p.sh., menaxhimi i një folësi dominues, adresimi i keqkomunikimit, inkurajimi i pjesëmarrësve të turpshëm).
- Aktiviteti: Çdo grup zgjedh një lehtësues i cili drejton një seancë të shkurtër, të improvizuar. Ndërroni rolet nëse koha e lejon.
- Shembuj të skenarëve të lojës me role:
 1. Një mosmarrëveshje e ashpër në një projekt në grup.
 2. Një pjesëmarrës ndërpret vazhdimisht të tjerët.
 3. Një barrierë gjuhësore që krijon përjashtim.
- Diskutim në seancë plenare: Çfarë funksionoi? Çfarë ishte e vështirë? Cilat strategji ishin efektive?

Hapi 5: Eksploroni Mjetet për Lidership të Përbashkët.

- Prezantoni mjete të udhëhequra nga bashkëmoshatarët, si marrja e shënimeve me rotacion, verifikimi i të dhënave, bashkë-lehtësimi dhe vendimmarrja me konsensus.
- Mini-Ushtrim: Simuloni një vendim në grup duke përdorur metodën e Votimit nga Grushti në Pesë ose të Pikës ose çdo mjet tjetër vendimmarrës në grup që inkurajon pjesëmarrjen, ndërton konsensus dhe ndihmon lehtësuesit socialë të menaxhojnë dialogët gjithëpërfshirës në mjediset e grupit.
- Inkurajoni pjesëmarrësit të reflektojnë mbi ekuilibrin midis strukturës dhe fleksibilitetit në lidership.

Hapi 6: Prezantoni Modelet e Menaxhimit të Konfliktëve.

- Prezantoni shkurtimisht qasje si Komunikimi Jo i Dhunshëm (KJD) dhe Qarqet Restauruese.

Çfarë është komunikimi jo i dhunshëm? Komunikimi jo i dhunshëm është një metodë komunikimi që i ndihmon individët:

1. Të shprehen sinqerisht pa fajësime ose gjykime.
 2. Dëgjojnë të tjerët me empati, madje edhe në situata konflikti.
 3. Transformoni keqkuptimet në mirëkuptim dhe bashkëpunim të ndërsjellë.
- Demonstrim i teknikës: Përdorni një shabllon të thjeshtë NVC:

1. Vëzhgim
2. Ndjenjë
3. Nevojë
4. Kërkesë

- Ftojini pjesëmarrësit të praktikojnë përdorimin e modelit në çifte bazuar në situata reale ose të imagjinuara.

Hapi 7: Reflektim individual dhe në grup.

- Nxitje për të shkruar në ditar personal: “ Çfarë lloj lehtësuesi dua të jem? Çfarë frike apo shpresash kam ?”
- Ndarja në grup (opsionale): Ftoni disa pjesëmarrës të ndajnë njohuritë nga reflektimet e tyre.
- Dokumentoni rezultatet e sesionit (kartat, citimet, metaforat vizuale) për raportin ose historinë tuaj të ndikimit.

Çdo hap është fleksibël dhe mund të përshtatet bazuar në kontekstin specifik në të cilin zhvillohet, ritmin e grupit, nevojat gjuhësore ose nivelin e rehatisë. Çelësi është të balancohet struktura dhe hapja, duke ofruar drejtim duke respektuar energjinë dhe dinamikën unike të grupit.

Listë Kontrolli Finale (pas sesionit)

- ☐ A krijova një mjedis që promovonte përfshirjen dhe pjesëmarrjen?
- ☐ A u dëgjuan dhe u respektuan të gjitha zërat?
- ☐ A e ruajti apo e përmirësoi grupi kohezionin gjatë gjithë seancës?
- ☐ A isha në gjendje ta menaxhoja konfliktin në mënyrë konstruktive?
- ☐ A ndjenë pjesëmarrësit pronësi mbi procesin e tyre të të mësimit?
- ☐ A reflektova mbi atë që shkoi mirë dhe çfarë mund të përmirësoj herën tjetër?

Ushtrime për Reflektim

"Lehtësues në Veprim - Ndërtimi i Lidërsipit Kolektiv"

Objektivi :

Të zbatohen kompetencat kryesore nga Paketa e Mjeteve, veçanërisht *Puna me të Tjerët, Vetëdija, Mobilizimi i të Tjerëve dhe Mësimi nga Përvoja*, në një skenar lehtësues në kohë reale që pasqyron sfidat në kontekstet e sipërmarrjes në grup.

Shënim : Kjo mund të përshtatet me çdo kompetencë tjetër kyçe.

Koha : 45-60 minuta

Madhësia e Grupit : 6-20 pjesëmarrës

Materialet : Kartela skenarësh, role në grup, tabelë shfletuese ose mjet bashkëpunimi online, fletë pune reflektimi.

"Lehtësues në Veprim - Ndërtimi i Lidershit Kolektiv"

Objektivi :

Të zbatohen kompetencat kryesore nga Paketa e Mjeteve, veçanërisht Puna me të Tjerët, Vetëdija, Mobilizimi i të Tjerëve dhe Mësimi nga Përvoja, në një skenar lehtësues në kohë reale që pasqyron sfidat në kontekstet e sipërmarrjes në grup.

Shënim : Kjo mund të përshtatet me çdo kompetencë tjetër kyçe.

Koha : 45-60 minuta

Madhësia e Grupit : 6-20 pjesëmarrës

Materialet : Kartela skenarësh, role në grup, tabelë shfletuese ose mjet bashkëpunimi online, fletë pune reflektimi.

Zbatimi hap pas hapi:

1. Hyrje (5 minuta):

Shpjegojuni pjesëmarrësve se ata do të simulojnë një moment lehtësues në një ekip kolektiv të ndërmarrjes sociale ku duhet të merret një vendim (p.sh., si të ndahen detyrat për një ngjarje të ardhshme të komunitetit).

2. Caktoni rolet (5 minuta):

Shpërndani karta që u caktojnë anëtarëve të grupit role me qëndrime ose sfida specifike:

- Një anëtar entuziast i ekipit.
- Një pjesëmarrës i heshtur/i rezervuar.
- Një folës dominues.
- Një anëtar skeptik/pikëpyetës.
- Një vëzhgues i jashtëm (për të marrë shënime dhe për të dhënë reagime).

3. Rotacioni i Fasilitatorit (20 minuta):

Një vullnetar merr rolin e Lehtësuesit Social dhe drejton një diskutim në grup 10-minutësh, duke u përpjekur të përfshijë të gjitha zërat dhe ta orientojë ekipin drejt një vendimi të përbashkët. Ndërroni rolet nëse koha e lejon.

4. Reagimet e Vëzhguesit (5 minuta):

Vëzhguesi ndan reagime konstruktive mbi mënyrën se si lehtësuesi trajtoi përfshirjen, komunikimin dhe dinamikën e lidhshimit.

5. Reflektim në Grup (10–15 minuta):

Përdorni një përmbledhje të udhëhequr për të lidhur përvojën me kompetencat:

- Cilat kompetenca të Paketës së Mjeteve përdorët gjatë moderimit?
- Si e zbatuat "punën me të tjerët" ose "përballimin e paqartësisë"?
- Çfarë sfidash dolën dhe si i menaxhuat ato?
- Si i fuqizoi lehtësuesi të tjerët ose si demonstroi vetëdije?

Aktivitete dhe Shembuj të Sugjeruar

Ky seksion paraqet një gamë aktiviteteve praktike lehtësuese, teknikash dhe shembujsh që Lehtësuesit Socialë mund t'i përdorin për të ndërtuar besim, për të promovuar bashkëpunimin gjithëpërfshirës dhe për të lundruar në dinamikën e grupit. Këto metoda mbështesin zhvillimin e kompetencave kolektive sipërmarrëse, duke siguruar që pjesëmarrësit të ndihen të dëgjuar, të fuqizuar dhe të lidhur, dhe mund të përshtaten në mjedise dhe kontekste të ndryshme.

Aktiviteti 1: Hartoni pikat tuaja të forta si lehtësues.

Objektivi: Inkurajimi i vetëreflektimit dhe ndërtimi i besimit në rolet e lehtësuesit.

Materiale: Fletë pune, stilolapsa, shënues.

Udhëzime: Pjesëmarrësit marrin një fletë pune të thjeshtë me tre pyetje:

- Pikat e mia të forta të komunikimit.
- Frika ose hezitimet e mia nga lehtësimi.
- Një person që e admiroj si udhëheqës grupi dhe pse.

Lehtësuesit mund t'u lejojnë vullnetarëve të ndajnë reflektimet e tyre, duke krijuar një bazë empatie dhe cënueshmërie. Ky aktivitet ndërton vetëdijen dhe i përgatit pjesëmarrësit për role bashkëfasilituese.

Aktiviteti 2: Rrethet e Përfshirjes – Vizualizimi i Përkatësisë.

Objektivi: Të nxjerrë në pah shtresat emocionale dhe sociale të përfshirjes.

Materialet: Letër, stilolapsa me ngjyra.

Udhëzime: Pjesëmarrësit vizatojnë tre rathë koncentrikë të etiketuar "Unë", "Grupi Im" dhe "Komuniteti Im". Brenda secilit prej tyre, ata shkruajnë fjalë, veprime ose emocione që i shoqërojnë me ndjenjën e përfshirjes.

Pastaj, ata shënojnë fushat ku ata ose të tjerët mund të ndihen të përjashtuar.

Përmbledhje:

- Çfarë na ndihmon të ndihemi sikur i përkasim diçkaje?
- Çfarë veprimesh të vogla mund të ndërmarrë një lehtësues për të rritur përfshirjen?

Ky aktivitet mund të lidhet me kompetenca si vlerësimi i ideve, empatia dhe puna me të tjerët.

Aktiviteti 3: Sfida e Skenarit – Lojë me Role e Ndërmjetësimit të Konfliktit.

Objektivi: Praktikimi i lehtësimit dhe zgjidhjes së konflikteve në jetën reale.

Materialet: Kartat e skenarëve, fletët e reagimeve nga vëzhguesit.

Udhëzime: Në grupe, pjesëmarrësve u jepen sfida lehtësuese (p.sh., mosmarrëveshje në lidhje me drejtimin e projektit, një pjesëmarrës që tërhiqet nga detyrat e grupit). Një person merr rolin e lehtësuesit ndërsa të tjerët e luajnë skenën. Vëzhguesit marrin shënime mbi përfshirjen, gjuhën e përdorur dhe strategjitë e zgjidhjes.

Përmbledhje: Përdorni pyetje reflektimi, të tilla si:

- *Si e menaxhoi tensionin lehtësuesi?*
- *A u pranua zëri i të gjithëve?*
- *Çfarë mund të përmirësohet herën tjetër?*

Aktiviteti 4: Bashkëkrijimi i Marrëveshjes Komunitare.

Objektivi: Vendosja e normave të grupit që mbështesin dialogun me respekt dhe bashkëpërgjegjësinë.

Materialet: Letër flipchart, shënues, shënime ngjitëse.

Udhëzime: Kërkojuni pjesëmarrësve të mendojnë se çfarë u nevojitet nga njëri-tjetri dhe nga lehtësuesi për t'u ndjerë të sigurt, të respektuar dhe të motivuar për të marrë pjesë. Gruponi përgjigjet në tema (p.sh., dëgjimi, konfidencialiteti, saktësia) dhe krijoni së bashku një "Kartë Komuniteti" që do të shfaqet gjatë gjithë serisë së punës.

Këshillë për lehtësuesin: Rishikojeni kartën rregullisht dhe përdoreni atë si pikë kontakti kur adresoni dinamika të vështira.

Teknika: Rolet rrotulluese për lidëship të përbashkët

Objektivi: Të modelohet lidëshipi kolektiv dhe funksionimi i barabartë i grupit.

Implementimi :

Caktoni role me rotacion gjatë punëtorige, p.sh., moderator, matës kohe, përmbledhës, udhëheqës i kontrollit emocional. Kjo u lejon të gjithë pjesëmarrësve të përjetojnë lidëshipin në forma të ndryshme, duke ndërtuar vetëefikasitet dhe motivim.

Nxitje diskutimi: Lidëshipi si një proces kolektiv.

Paraqitini këtë deklaratë grupit:

"Udhëheqja nuk ka të bëjë me një person që është përgjegjës, por me një grup që merr përgjegjësi së bashku."

Lehtësuesit drejtojnë një debat ose diskutim në stilin e akvariumit të peshkut rreth kësaj ideje, duke e lidhur atë me vlerat e SSE-së.

Ushtrim për Reflektim

Inkurajoni reflektimin personal me pyetje të tilla si:

- Çfarë bëra sot që ndihmoi grupin të rritet?
- Ku e vura re tensionin dhe si reagova?
- Çfarë paragjykimi ose supozimi u shfaq tek unë gjatë moderimit?

Kërkoni reagime ose diskutime nga kolegët për të nxitur përmirësimin e vazhdueshëm. Merrni në konsideratë krijimin e një sistemi "shokësh" si lehtësues për shkëmbim dhe mbështetje.

Burime Shtesë për Lexime të Mëtejshme

- **“The Art of Facilitation” - Seeds for Change (Arti i Lehtësimit” - Farat për Ndryshim)**

Një udhëzues praktik i shkëlqyer për lehtësimin gjithëpërfshirës dhe pjesëmarrës në kontekstet komunitare dhe të të mësuarit.

<https://www.seedsforchange.org.uk/facilitation>

- **“Social and Solidarity Economy: Our Common Road to a Better World” – RIPESS (Ekonomia Sociale dhe Solidare: Rruga jonë e Përbashkët drejt një Bote më të Mirë”)**

Një përmbledhje globale e vlerave, parimeve dhe praktikave pjesëmarrëse të SSE-së.

<https://www.ripest.org/quest-ce-que-less-2/?lang=en>

- **“Toolbox for Trainers in Non-Formal Education” – SALTO-YOUTH (Paketë Mjetesh për Trajnerët në Edukimin Joformal)**

Përfshin metoda, ushtrime dhe qasje për trajnerët dhe lehtësuesit që punojnë me të rritur dhe të rinj.)

<https://www.salto-youth.net/tools/toolbox/>

- **“Conflict Resolution Tools for Groups” – Community Toolbox, University of Kansas** (Mjete për Zgjidhjen e Konfliktëve për Grupet – Paketë Mjetesh për Komunitetin – Univeristeti i Kansasit)

Teknika gjithëpërfshirëse dhe praktike për zgjidhjen e konfliktit dhe promovimin e dialogut konstruktiv.

[https://ctb.ku.edu/en/search/node?](https://ctb.ku.edu/en/search/node?keys=conflict+resolution&antibot_key=XWu9cqP9CxBRQzZY07Zv5iip3l4gMKhsx0kj_XlxdX4)

[keys=conflict+resolution&antibot_key=XWu9cqP9CxBRQzZY07Zv5iip3l4gMKhsx0kj_XlxdX4](https://ctb.ku.edu/en/search/node?keys=conflict+resolution&antibot_key=XWu9cqP9CxBRQzZY07Zv5iip3l4gMKhsx0kj_XlxdX4)

- **Nonviolent Communication – Official Website & Training Materials (Komunikim jo i dhunshëm – Uebfaqe Zyrtare dhe Materiale Trajnimi)**

Uebfaqja zyrtare e Qendrës për Komunikim Jo të Dhunshëm (CNVC) ofron burime falas dhe me pagesë, mundësi trajnimi dhe mjete praktike për të mësuar dhe zbatuar Komunikimin Jo të Dhunshëm. Ajo përfshin video, artikuj, një drejtori globale trajnerësh dhe udhëzues të shkarkueshëm për të ndihmuar lehtësuesit, edukatorët dhe udhëheqësit e komunitetit të kultivojnë komunikimin e bazuar në empati dhe zgjidhjen paqësore të konfliktëve.

<https://www.cnvc.org/>

CREASSE.EU

This project has been funded with support from the European Commission under the Erasmus+ Programme. This publication reflects the views only of the author, and the Commission cannot be held responsible for any use which may be made of the information contained therein. Project number: 2024-1-ES01-KA220-ADU-000256807.